

12. februar 2024

DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udvidet grund- og nærhedsnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fastsættelse af minimumsregler for forebyggelse og bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i Unionen og om erstatning af Rådets direktiv 2002/90/EF og Rådets rammeafgørelse 2002/946/RIA

DRC Dansk Flygtningehjælp værdsætter muligheden for at kunne komme med bemærkninger til grund- og nærhedsnotat af 28. november 2023.

Generelle bemærkninger i forhold til det foreslåede direktiv

DRC Dansk Flygtningehjælp er bekymret for, at direktivet vil gøre det endnu sværere for flygtninge at søge om asyl på europæisk jord.

Hvis man udelukkende betragter irregulær migration som en ulovlig handling domineret af organiserede kriminelle netværk, risikerer man, at flygtninge og andre, som er nødt til at bevæge sig irregulært for at opnå beskyttelse, ender i en endnu mere sårbar situation, end de allerede er.

Indsatser mod irregulær migration og menneskesmugling påvirker ikke kun betingelserne og råderummet for kriminelle smuglernetværk, men har også alvorlige (både direkte og indirekte) konsekvenser for flygtninge og migranternes sikkerhed og rettigheder.

DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at man betragter smuglersektoren mere nuanceret i forbindelse med fastsættelsen og definitionen af faciliteringskriminalitet, så man sikrer, at indsatser mod smugling ikke samtidig medfører krænkelse af flygtninges og asylansøgers rettigheder.

Udtrykket "smugler" bruges ofte til at henvise til enhver, som er involveret i at facilitere mobilitet ad irregulære veje. [Rollerne spænder i praksis vidt](#) fra formidlere, "guider", mennesker involveret i transport, udlejning af indkvartering til facilitering af grænsekrydsninger med mere.

Mens nogle smuglere begår overgreb og alvorlige krænkelse af rettigheder, betragtes andre af flygtninge og migranter primært som hjælpere. Flygtninge og migranter er også selv ofte del af denne gruppe, når de f.eks. er nødsaget til at overtage styringen af en båd.

[Data og analyse](#) tyder på, at smuglernetværk oftest består af mange løst forbundne personer, der deltager i en bred vifte af aktiviteter. Der er dog indikationer på, at jo hårdere der sættes ind imod menneskesmugling, jo mere fører dette til færre og mere organiserede kriminelle aktører med betydelig højere risiko for rettighedskrænkelser.

DRC Dansk Flygtningehjælp minder om, at nogle mennesker ikke har andre muligheder for at komme i sikkerhed end at bruge smuglere, da fraværet af sikre veje og en stigende grad af restriktive foranstaltninger i forhold til mobilitet driver efterspørgslen af smuglere.

Som fremhævet af blandt andet Mixed Migration Centre (MMC), så demonstrerer [håndteringen og modtagelsen af flygtninge fra Ukraine](#) tydeligt konsekvenserne for menneskesmuglernes forretningsmodel, når mennesker, der er tvunget til at flygte, har sikker og lovlig adgang til beskyttelse.

DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at erfaringerne fra håndteringen af flygtninge fra Ukraine inddrages i forhold til bekæmpelse af menneskesmugling: Havde ukrainere ikke haft mulighed for visumfri adgang til nabolandene, ville millioner af mennesker ikke have haft andet valg end at betale for smugleres tjenester. Dette ville have skabt en forretningsmulighed for smuglere for enorme summer. Som resultat af sikker og lovlig adgang til de omkringliggende lande var der ikke grundlag for menneskesmuglernes forretning.

DRC Dansk Flygtningehjælps anbefalinger

- **DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at der udføres en ex-ante konsekvensanalyse i overensstemmelse med "dagsordenen for bedre regulering"** med henblik på at forebygge utilsigtede konsekvenser og krænkelse af grundlæggende rettigheder.
- **DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at der medtages en eksplicit humanitær undtagelse i direktivet.** DRC anerkender, at revisionen af direktivet blandt andet søger at adressere den udfordring, som har været rejst af civilsamfundsorganisationer, [herunder DRC](#), med hensyn til definitionen af faciliteringskriminalitet og risikoen for kriminalisering af humanitær hjælp og assistance. Vi bemærker, at undtagelsen for humanitær hjælp anerkendes og hilser velkomment, at der specifikt henvises til, at familiemedlemmer samt "smuglede" migranter ikke skal kriminaliseres. Dette fremgår imidlertid udelukkende i de indledende betragtninger og ikke i den juridisk bindende del af direktivet.
- **DRC Dansk Flygtningehjælp ser en risiko for, at den nye definition af faciliteringskriminalitet (art. 3) vil lede til yderligere kriminalisering af flygtninge og migranter og de mennesker, som hjælper dem.** Denne gruppe omfatter f.eks. udlejere eller udbydere af transporttjenester, der meget vel kan modtage eller acceptere en økonomisk eller materiel fordel (art. 3, stk. 1, litra a). Hvis man kriminaliserer sådanne tjenester, risikerer man at det bliver sværere at få beskyttelse for flygtninge og migranter i sårbare situationer.
- **DRC Dansk Flygtningehjælp anerkender hensigten om, at de, som er ansvarlige for krænkelse af rettigheder, holdes til ansvar.** Det er afgørende at optrappe indsatsen imod tilfælde af menneskesmugling under skærpede omstændigheder og at holde de ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser til ansvar. Smuglere er ofte primære gerningsmænd ift. krænkelse af flygtnings og migranternes rettigheder, og deres åbenlyse tilsidesættelse af liv og grove menneskerettighedskrænkelser skal indgå som del af indsatser imod menneskesmugling. Data indikerer dog – som eksemplificeret i rapporten, [Corruption and the role of state officials in human smuggling](#) - at statslige embedsmænd også hyppigt er implicerede og derfor også skal holdes ansvarlige.

Yderligere baggrund

DRC Dansk Flygtningehjælp og Mixed Migration Centre publicerede i forbindelse med Europa-Kommissionens arbejde med en ny EU-handlingsplan for bekæmpelse af smugling af migranter for 2021-2025 positionspapiret, [Countering human smuggling: No silver bullet for safer mobility](#).

DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at indsatser mod menneskesmugling baserer sig på data og evidens, da det er afgørende at tage højde for de potentielle og utilsigtede konsekvenser for flygtnings og migranternes sikkerhed og rettigheder.

Positionsrapporten indeholder følgende fem anbefalinger til EU og medlemsstaterne:

1. Beskyttelse, værdighed, sikkerhed og rettigheder for flygtninge og migranter skal danne fundamentet for indsatser i forhold til menneskesmugling.

2. Alle, som er involverede i menneskerettighedskrænkelser i forbindelse med menneskesmugling, herunder myndighedspersoner, skal holdes ansvarlige.
3. Arbejd målrettet for at sikre alternativer til irregulær migration.
4. Tilgangen til menneskesmugling kræver et mere nuanceret perspektiv, som tager højde for de forskellige aktører, der er involveret i at facilitere bevægelser ad irregulære ruter.
5. Uforudsete negative konsekvenser i forhold til beskyttelse skal afdækkes og dokumenteres, og indsatser mod smugling skal understøttes af evidens.

DRC Dansk Flygtningehjælp og Mixed Migration Centre opsummerer i øvrigt de primære mangler i EU-handlingsplanen for bekæmpelse af smugling af migranter i analysen, [Criminalizing mobility, securitizing borders, and preventing access to territory will not end dangerous journeys](#).

Se også: [Mixed Migration Centre Key Messages on Smuggling and Mixed Migration](#)

DRC Dansk Flygtningehjælp står naturligvis til rådighed for at uddybe ovenstående.